

Detaljerad innehållsförteckning

Detailed table of contents

DEL I ÖVERSIKT

1 Skatter i ett ekonomiskt och historiskt perspektiv	15
1.1 Skattesystemets huvuduppgifter	15
1.1.1 Finansieringen av offentliga utgifter	15
1.1.2 Stabiliseringspolitiken	15
1.1.3 Fördelningspolitiken	15
1.1.4 Allokeringpolitiken	16
1.2 Grundläggande beskattningsprinciper	16
1.2.1 Intresseprincipen	16
1.2.2 Skatteförmågeprincipen	16
1.2.3 Inkomst- och utgiftsskatt	16
1.2.4 Nominell och real beskattning	17
1.3 En ekonomisk klassificering av olika skatter	17
1.3.1 Direkta och indirekta skatter	17
1.3.2 Skattesubjekt och skatteobjekt	17
1.4 En fyrdelning av de svenska skatterna	18
1.4.1 Direkta skatter på arbete	19
1.4.2 Indirekta skatter på arbete	19
1.4.3 Skatter och avgifter	19
1.4.4 Konsumtionsskatter som indirekta skatter på arbete	19
1.4.5 Olika marginalskattebegrepp – några räkneexempel	20
1.4.6 Punktskatter på näringslivets faktoranvändning	20
1.4.7 Direkta skatter på kapital	21
1.4.8 Indirekta skatter på kapital	21
1.4.9 Skatt på sparande och skatt på investeringar	21
1.5 Skatter i ett historiskt perspektiv	22
1.5.1 Från sam- till särbeskattning	22
1.5.2 Från direkt till indirekt beskattning	22
1.5.3 Successiv breddning av skattebaserna under 1980-talet	22
1.5.4 Utgiftsskatt och real beskattning	23
1.5.5 1990-91 års skattereform	23
1.5.6 Utvecklingen efter skattereformen	23
2 Offentliga sektorn i nationalräkenskaperna	29
2.1 Inledning	29
2.1.1 Kort om nationalräkenskaperna	29
2.2 Offentliga sektorns inkomster och utgifter	31
2.2.1 Skatterna ökade sin andel av offentliga sektorns inkomster	31
2.2.2 Offentliga sektorns utgifter till hälften transfereringar	31
2.2.3 Offentliga sektorns finansiella sparande numera positivt	31
2.3 Totala skatter och skatte- och avgiftskvoten	33
2.3.1 Skatter i nationalräkenskapssystemet	33
2.3.2 Skattekvoten har ökat	33

2.4	Offentliga sektorns utgifter per ändamål. Ny ändamålsfördelning	33
2.4.1	Stor del av de offentliga utgifterna till social trygghet	34
2.4.2	Minskade utgifter för bostadsförsörjning och samhällsplanering samt kultur. Ökade utgifter för hälso- och sjukvård, utbildning samt social trygghet.	35

DEL II SKATTEBASER OCH SKATTEINKOMSTER

3	Skatt på arbete	39
3.1	Historik	39
3.2	Skatt på arbete idag	40
3.3	Den arbetande befolkningen och arbetsinkomsterna	40
3.3.1	Omfördelningsbehov mellan aktiva och passiva perioder i livet	40
3.3.2	Antalet arbetade timmar har ökat sedan lågkonjunkturen i början av 1990-talet	41
3.3.3	Ca 150 000 individer har förvärvsinkomster över 500 000 kr	41
3.4	Administrativa uppgifter kring skatt på arbete	42
3.4.1	Inkomsterna redovisas i en självdeklaration	42
3.4.2	Individernas inkomstskatt slutregleras en gång per år	45
3.4.3	Arbetsgivarna betalar preliminärskatten varje månad	46
3.5	Direkt skatt på individernas inkomster av förvärvsarbete	47
3.5.1	De taxerade förvärvsinkomsterna 1 247 miljarder kr år 2000	47
3.5.2	934 000 personer gör avdrag för resor till och från arbetet	47
3.5.3	Fler kvinnor än män pensionssparar	48
3.5.4	Skatteberäkningen grundas på taxerad förvärvsinkomst	49
3.5.5	Grundavdraget och den tillfälliga skattereduktionen	49
3.5.6	Statliga och kommunala inkomstskatten	50
3.5.7	Marginalskatt och marginaleffekter	53
3.6	Mer om kommunalskatten	54
3.6.1	Kommunalskatten proportionell	54
3.6.2	Utveckling av kommunalskatten	56
3.6.3	Kommunalskatten varierar med nästan sex procentenheter	56
3.6.4	Högst skattekraft i Danderyd, lägst i Borgholm	57
3.6.5	Kommunalskatten vidarebefordras från staten till kommunerna	57
3.6.6	Bidrags- och utjämningssystem för kommuner och landsting	57
3.7	Socialavgifter	58
3.7.1	Olika former av socialavgifter	58
3.7.2	Underlag och avgiftssatser	59
3.7.3	Undantagsregler för avgiftsuttaget	60
3.8	Beskattnings av tjänstegrupppliv	61
3.8.1	Skatten tas ut av försäkringsföretag m.fl.	61
3.8.2	Skattesatser	61
3.9	Andra nedsättningar m.m.	61
3.9.1	Skattereduktion för byggnadsarbeten	61
3.9.2	Skattelättnader för bredbandsanslutningar åren 2001- 2003	62
4	Skatt på kapital	73
4.1	Historik	73
4.2	Skatt på kapital idag	73
4.2.1	Kapitalskatterna 161 miljarder 2000	73
4.3	Nationalförmögenheten och förmögenheten i hushållssektorn	74
4.3.1	Nationalförmögenheten – rikets samlade tillgångar efter avdrag för skulder	74
4.3.2	Hushållens tillgångar och skulder	75
4.4	Fastighetsskatt	77
4.4.1	Taxeringsvärdet 75 procent av marknadsvärdet	77
4.4.2	Olika skattesatser för olika fastighetstyper	78
4.4.3	Stora skillnader i värdena på småhus	79
4.5	Beskattnings av hushållens finansiella kapitalinkomster och skulder	81
4.5.1	Sammansättningen av hushållens finansiella förmögenhet	81
4.5.2	Skatt på finansiella kapitalinkomster	81

4.6	Förmögenhetsskatt	85
4.6.1	Förmögenhetsskatten uppgick till 8 miljarder 2000	85
4.6.2	Proportionell förmögenhetsskatt sedan 1992	85
4.6.3	Värderingsreglerna i förmögenhetsbeskattningen	86
4.6.4	Sammansättning av beskattningsbara förmögenheten	86
4.6.5	Hushållens beskattningsbara förmögenhet 558 miljarder 2000	87
4.7	Bolagsskatt	87
4.8	Övriga skatter på kapital	87
4.8.1	Arvs- och gåvoskatt	87
4.8.2	Kupongskatt	88
4.8.3	Avkastningsskatt på pensionsfonder	88
4.8.4	Stämpelskatt	88

5 Skatt på varor och tjänster 101

5.1	Inledning.....	101
5.1.1	Moms och punktskatter.....	101
5.1.2	Harmonisering inom EU	101
5.1.3	Skatter på varor och tjänster 274 miljarder år 2001	102
5.2	Mervärdesskatten (moms)	103
5.2.1	Moms betalas på det egna mervärdet	103
5.2.2	Nästan alla varor och tjänster skattepliktiga	103
5.2.3	Gemenskapsinterna förvärv	104
5.2.4	Distansförsäljning mellan EU-länder	104
5.2.5	Skattedeklaration skall lämnas varje månad	104
5.2.6	Nettouppbörden blir inkomst för staten	105
5.2.7	Redovisning efter skattesats	105
5.2.8	Momsuppbörden per bransch	106
5.3	Punktskatter	108
5.3.1	Inledning	108
5.3.2	Energi- och miljöskatter	110
5.3.3	Skatt på alkoholdrycker och tobak	115
5.3.4	Skatt på fordon	117
5.3.5	Skatt på import	118
5.3.6	Övriga punktskatter	118

6 Särskilt om företagsbeskattning 121

6.1	Inledning.....	121
6.2	Grundläggande principer	121
6.2.1	Det bokföringsmässiga resultatet utgångspunkten	121
6.2.2	Kvittning och rullning	121
6.3	Företagsstrukturen i Sverige	122
6.3.1	Företagens storlek	122
6.3.2	Internationella företag och hemmamarknadsföretag	122
6.3.3	Olika företagsformer	123
6.4	Juridiska personers skatt	124
6.4.1	Förändringar vid skattereformen	124
6.4.2	Dubbelbeskattning	124
6.4.3	Skatten för juridiska personer 114 miljarder kronor år 2000	124
6.4.4	Få företag står för större delen av överskottet	126
6.4.5	Branschvis fördelning av över- och underskott	128
6.4.6	Bokföringsmässigt resultat och skattemässiga justeringar	128
6.5	Fysiska personer som näringsidkare	130
6.5.1	Antalet näringsidkare	130
6.5.2	Redovisat resultat	130
6.5.3	Expansion med lågbeskattade medel	133
6.5.4	Räntefördelning – positiv eller negativ	133

6.5.5	Reserveringsmöjligheter	134
6.6	Nyföretagandet i Sverige minskar	134
6.6.1	Överlevnadsgraden bland de nystartade företagen har minskat	135

DEL III SÄRSKILDA REDOVISNINGAR

7	Skatt, inkomstfördelning och förmögenhet	139
7.1	Inledning.....	139
7.1.1	Om inkomststatistik	139
7.2	Den direkta beskattningen av individen	139
7.2.1	Den direkta skatten utgör drygt en tredjedel av inkomsten	140
7.2.2	Beskattningen mindre progressiv	141
7.2.3	Den högsta marginalskatten har minskat under 2000-talet	142
7.2.4	Påverkan av inkomstökning på bidrag och avgifter	142
7.3	Omfördelning genom skatter och bidrag	144
7.3.1	Också höginkomsttagaren är bidragstagare	144
7.3.2	Omfördelning mellan generationer	144
7.3.3	Hushållens disponibla inkomst ca 1034 miljarder 2000	144
7.3.4	Hushållens disponibla inkomst har ökat	145
7.4	Inkomstfördelningen för individer och hushåll	146
7.4.1	Jämförelser av disponibel inkomst	146
7.4.2	Inkomstspredningen har ökat under 1990-talet	148
7.4.3	Kapitalinkomsternas betydelse har ökat	149
7.4.4	Inkomstutveckling för olika grupper	149
7.4.5	Ökning av arbetsinkomsterna under 1990-talet	150
7.5	Kvinnor och mäns förmögenhet	152
7.5.1	Få äger mycket	152
7.5.2	Miljonärer	153
7.5.3	Kvinnor innehar mindre än hälften av nettoförmögenheten	153
8	Skatteskulder och uppbördsförluster	157
8.1	Inledning.....	157
8.1.1	Många orsaker till att inte skatten betalas	157
8.1.2	Restföring – indrivning - preskribering	157
8.2	Influtna belopp efter åtgärd	158
8.3	Uppbördsförlusternas storlek och sammansättning.....	158
8.3.1	Uppbördsförlusternas förändring på kort sikt	159
8.3.2	Uppbördsförlusternas förändring på lång sikt	159
8.3.3	Fördelning av uppbördsförlusterna.....	159
8.4	Skuldbalansen.....	159
8.4.1	Skatteskulderna drygt 39 miljarder.....	160
8.4.2	Gamla fordringar osäkra fordringar	160
8.5	Antal med skatteskulder	161
8.5.1	Skatteskulderna ojämnt fördelade.....	162
9	Fel och fusk	165
9.1	Inledning	165
9.1.1	Olika begrepp	165
9.2	Terminologi och olika undersökningsmetoder m.m.	165
9.2.1	Olika begrepp.....	165
9.2.2	Direkta och indirekta metoder.....	166
9.3	Svartarbetets omfattning	166
9.3.1	Riksrevisionsverkets utredningar rörande svart arbete	166
9.3.2	Riksskatteverkets undersökningar om svartarbete	167
9.3.3	Särskilt om egenföretagarnas svartarbete	168
9.3.4	Särskilt om svartarbete för hushållen	170
9.3.5	Svarta sektorn från nationalräkenskaperna	170

9.3.6	Monetära skattningar av den dolda ekonomin	171
9.4	Skattefusk kopplat till individernas finansiella tillgångar	173
9.4.1	Kontrolluppgifter minskar fel och fusk	173
9.4.2	Kapitalplaceringar utomlands ökar	173
9.5	Skattefusk med punktskattebelagda varor	174
9.5.1	Stora incitament till fusk och öppna gränser	174
9.5.2	Svartsprit	174
9.5.3	Smuggelcigaretter	175
9.5.4	Illegal handel med olja och bensin	176
9.6	Gränsöverskridande transaktioner	177
9.6.1	Internet och elektronisk handel m.m.	177
9.6.2	Momsbedrägerier	178
9.6.3	Andra skattefel med internationell anknytning	178
9.7	Revisionsresultat som uppskattningsmetod	179
9.8	RSV: s bedömning av skattefelets storlek	180
9.9	Skattefusks utbredning	183
9.9.1	Löntagares deklarationsfusk	183
9.9.2	Mer utbrett fusk i vissa branscher	183
9.9.3	Utbudet av svartarbete	183
9.9.4	Efterfrågan på svartarbete	185
9.10	Skattefusks orsaker	186
9.11	Skattefusks effekter	188
10 Skattekontroll och skattebrott		193
10.1	Inledning	193
10.2	Skattemyndigheternas kontroll	193
10.2.1	Många fel ändras vid skattekontrollen	193
10.2.2	Skattebrott upptäcks vid skatterevisioner	195
10.2.3	Skattekontrollens effekter.....	196
10.3	Om hot och tvång i skatteutredningen.....	197
10.3.1	Förelägganden och viten.....	197
10.3.2	Tvångsåtgärder och betalningssäkring.....	198
10.4	Administrativa sanktioner	198
10.4.1	Skattetillegg.....	198
10.4.2	Förseningsavgifter	204
10.5	Skattebrott m.m.....	205
10.5.1	Skattebrottslagen.....	205
10.5.2	BRÅ ansvarar för den officiella statistiken inom rättsväsendet	205
10.5.3	Anmälningar av skattebrott.....	206
10.5.4	Skattemyndigheterna biträder i brottsutredningar	207
10.5.5	Domar.....	207
10.5.6	Straffmätning	208
10.6	Skattebrottslingen.....	210
11 Attityder till skattesystemet och skattemyndigheten		213
11.1	Inledning	213
11.2	Inställningen till skattesystemet	213
11.2.1	Runt hälften tycker illa om skattesystemet	213
11.2.2	Skattekontot fungerar bättre och bättre.....	214
11.3	Broschyrer och blanketter.....	214
11.4	Service i form av modern teknik	215
11.5	Företagen och skattefusk	215
11.6	Synen på skattemyndighetens sätt att arbeta.....	215
11.6.1	En majoritet är nöjda med kontakten med skattemyndigheten	215
11.6.2	Bemötandet fick bäst betyg.....	215
11.6.3	Återkommande svarsmönster	216

11.6.4	Vad är viktigast?	216
11.6.5	Ökat förtroende för skattemyndigheten.....	217
12	Administration av skattesystemet	219
12.1	Inledning	219
12.2	Den politiska nivån.....	219
12.3	Skatteadministrationen	219
12.3.1	Skatteförvaltningen och exekutionsväsendet	220
12.3.2	En ny skattemyndighet	222
12.3.3	Tullverket	222
12.3.4	Tingsrätterna som beskattningsmyndigheter	223
12.3.5	Övriga myndigheter.....	223
12.4	Rättsväsendet och.....	223
12.4.1	Överklaganden	223
12.4.2	Skattebrott	223
12.5	Vad kostar skatteadministrationen?	223
13	Skatternas historia under 1900-talet	227
13.1	Inledning	227
13.2	Utgångsläget	227
13.2.1	Skattesystemet	227
13.2.2	Skatteadministrationen.....	228
13.3	Perioden 1900-1950	228
13.3.1	Skattesystemet	228
13.3.2	Skatteadministrationen	228
13.4	Perioden 1950-1975	230
13.4.1	Skattesystemet	230
13.4.2	Skatteadministrationen	230
13.5	Perioden efter 1975	231
13.5.1	Skattesystemet	231
13.5.2	Skatteadministrationen	232
14	Svenska skatter i internationell jämförelse	237
14.1	Inledning	237
14.2	Jämförelser av BNP	238
14.2.1	PPP tar bort skillnaden i prisnivåer	238
14.3	Skattekvoten	238
14.3.1	Skattekvoten inget entydigt mått	238
14.3.2	Skattekvotens sammansättning	241
14.3.3	Nedbrytning av skattekvoten	242
14.4	Skatt på arbete	244
14.4.1	Olika definitioner och regelsystem	244
14.4.2	Jämförelser av disponibel inkomst mer neutrala	244
14.4.3	Höga marginalskatter för höginkomsttagare	244
14.5	Skatt på kapital	245
14.5.1	Rörliga skattebaser	245
14.5.2	Internationella jämförelser är svåra att göra	245
14.5.3	Sänkta skattesatser en trend inom företagsbeskattningen	246
14.6	Skatt på varor och tjänster	247
14.6.1	Samarbete inom EU	247
14.6.2	Momsen har stor betydelse för handeln inom EU	247
14.6.3	Vissa punktskatter har gemensamma EU-regler	248
14.7	EU och skattepolitiken	249
14.7.1	Inledning	249
14.7.2	Skattebaserna mer eller mindre rörliga	249
14.7.3	Skatterna påverkar EU:s budget	250
14.7.4	EU-samarbetet kommit långt inom moms och punktskatter	250